Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi metsälain, luonnonsuojelulain ja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

HE 30/2026 vp

Maanomistajain liitto ja Suomen yhteismetsät ry

Valmistelun eteneminen on ollut nopeaa ja lausuntopalautetta on selvästi hyödynnetty. On myönteistä, että useissa ratkaisevissa kohdissa esitys heijastaa käytännön toimijoiden näkemyksiä ja tukee metsätalouden tarkoituksenmukaista toteutusta.

Alla olevissa kohdissa kiitämme, että valmistelussa on tunnistettu käytännön toimijoiden ääni ja pyritty ratkaisuun, joka mahdollistaa sekä linnuston huomioimisen että toimivan metsätalouden:

- **Pesimäaikaisten rajoitusten kohdentaminen reheviin lehtipuuvaltaisiin metsiin**: Rajaus on käytännössä tunnistettavissa, mikä vähentää tulkintaepävarmuutta ja ylileviämisen riskiä.
- **Selvitysvelvollisuuden rajaus:** Velvoitteet sidotaan puunkorjuuseen; muita metsänhoitotöitä (esimerkiksi taimikonhoito, varhaisperkaus ja maanmuokkaus) ei tarkoiteta laajasti rajoitettaviksi.
- **Lajitiedon ja pesäpaikkatiedon hallittu luovutus maanomistajalle tai toimijalle viranomaiskanavan kautta:** viranomainen vastaa tiedon laadusta ja käytettävyyden pelisäännöistä. 10 d § on esitetyssä muodossaan kannatettava.

  Esitämme tarkennuksena, että riskikohteita koskevan paikkatiedon luovuttaminen rajataan metsänomistajille suunnattuun tiedonsaantiin. Katsomme, että tietojen julkaiseminen laajasti avoimena paikkatietoaineistona voisi käytännössä johtaa vastaavanlaisiin ilmiöihin kuin aiemmin on havaittu korkean suojeluarvon (HCV) alueiden osalta, jolloin avoin tietopohja on synnyttänyt epäselviä tai tarkoituksettomia paineita harmaaseen suojeluun ilman selkeää oikeudellista perustaa. Tästä syystä pidämme tärkeänä, että tiedonvälityksen malleja harkitaan huolellisesti sekä maanomistajan oikeusturvan että tiedonhallinnan selkeyden näkökulmasta.
- **Seuraamusten kohdentuminen:** Rikosvastuu kytketään tahallisuuteen tai törkeään huolimattomuuteen. Väistämättömät maalahopuuvauriot eivät yksinään muodosta rangaistusvastuun perustetta.
- **Luonnonsuojelulain yleispoikkeus (82 §):** Tavanomainen, lyhytkestoinen ja ei-tarkoituksellinen häiriö erotetaan lintudirektiivin kieltämästä tahallisesta häirinnästä.

- **Ohjaus ennen sanktioita:** Hallinnollinen ohjaus on ensisijainen väline. Tämä linja suojaa oikeusturvaa ja ohjaa resursseja aidosti ongelmallisiin tapauksiin.

Parannettavaa esityksessä jäi seuraavien osalta:

Korjuuajankohdan ilmoittaminen: Lakitasoinen ilmoitusvelvoite on yhä mukana. Pidämme tärkeänä, että sen luonne on selkeästi ohjaava ja että Metsäkeskuksen automaattinen muistutuskäytäntö korvaa ylimääräisen hallinnollisen työn.

Talousvaikutusten hallinta: Esitys tunnistaa, että osa kesäkorjuukohteista siirtyy talveen, mikä voi alentaa kantohintaa. Toivomme tähän seurantaa ja tarvittaessa täsmäohjeita tai lieventämiskeinoja (esim. siirtymä- ja poikkeusmenettelyt selvästi kuvattuina).

Operatiivinen ohjeistus: Kentälle tarvitaan “yhden luukun” käytännön ohje (esimerkiksi tunnistuskriteerit, esimerkkitapaukset, prosessi epäselvissä tilanteissa). Tämä ehkäisee varmuuden vuoksi tehtyjä toimenpiteiden välttelyitä ja varmistaa yhdenmukaisen soveltamisen koko maassa.

Aikataulut ja prosessiohjaus: On varmistettava, etteivät metsänkäyttöilmoitusten käsittelyajat pitene, ja että tiedonvaihto (lajitieto, muistutukset) toimii viiveettä ruuhkahuipuissa.

Asetuksenantovaltuutuksen osalta olemme tyytyväisiä siihen, että se on rajattu niin, että asetuksella voidaan antaa vain menettelyllisiä ja teknisiä täsmennyksiä, eikä sillä voida laajentaa lain aineellisia velvoitteita. Tämä vastaa lausuntopalautteessamme esitettyä tavoitetta. Jätämme kuitenkin jatkovalmisteluun huomion siitä, että tämä rajaus olisi selkeämpää kirjoittaa myös lakitekstin tasolle yksiselitteisenä velvoiterajauksena.

Arttu Mäkelä

metsäasiantuntija

Maanomistajain liitto ja Suomen yhteismetsät ry